

Szabó T. Attila és Debrecen kapcsolatához*

A száz éve született SZABÓ T. ATTILA tudományos életpályája során többször került különösen szoros kapcsolatba Debrecennel. Először 1935-ben, amikor korábban benyújtott „Kéziratos énekeskönyveink és verses kéziratunk a XVI–XIX. században” című értekezésének megvédésével bölcsészdoktori fokozatot szerzett. Egyik vizsgáztatója — útjának egyengetője, doktorálásra biztatója — az a CSÜRY BÁLINT, akinek már kolozsvári gimnazistaként tanítványa volt, s akit 1932-ben professzorának hívott meg a debreceni egyetem. Bensőséges kapcsolatokról sokszor nyilatkozott SZABÓ T. ATTILA. Egy televíziós beszélgetésben, 1986-ban így emlegette: „Már Kolozsvárt a református kollégiumban 7–8. gimnazista koromban ő volt a tanárom, de azután kerültem tulajdonképpen vele nagyon közeli kapcsolatba, mert elvitt egy alkalommal a moldvai csángók közé, 1930-ban. Akkor voltam először a moldvai csángók között, aztán később végigjártam az egész csángó területet — háromszor is — kerékpárral” (1988: 267).

CSÜRYnek — PAIS DEZSŐ és GOMBOCZ ZOLTÁN mellett — abban is jelentős szerepe volt, hogy SZABÓ T. ATTILA az irodalomtörténeti pályáról a nyelvészeti-re váltott át: úgy érezte, át kell vennie a CSÜRY Debrecenbe távoztával üresen maradt nyelvészeti feladatokat: „a kolozsvári egyetemen a magyar irodalom és nyelvészeti tanszéken csak irodalomtörténeti professzor volt. És egyetlen jelentősebb nyelvész a kolozsvári református kollégiumban volt: Csüry Bálint, aki aztán a debreceni egyetemre került tanárnak. Miután ő kikerült 32-ben — azt hiszem, 1932-ben — Magyarországra, ez is hatott reám, az elhatározásomra, hogy ne az irodalomtörténettel foglalkozzam, amely téren már a fiatalabbak között is több munkás volt, viszont nyelvész nem volt senki. És ezért aztán, mint-hogy én Csüry Bálinttal is közvetlen, személyes kapcsolatban voltam, hiszen már a középiskolában tanított engem, éppen ezért látva azt, hogy itten a magyar nyelvvel való foglalkozás, tudományos foglalkozás és gyakorlati foglalkozás elsőrendű kisebbségi érdek, ez is belejátszott abba, hogy én nem az irodalomtörténettel, hanem a nyelvészettel foglalkoztam” (i. m. 258).

* Előadásként elhangzott a Debreceni Akadémiai Bizottság Szabó T. Attila-émlékülésén 2006. január 27-én.

A személyes kapcsolattartás formáiról ma már nincs kit kérdezni. Azt tudjuk, hogy CSÚRY debreceni professzori meghívása 1931-ben indult, a véleményező testületeken átjutva 1932 őszén állt munkába (vö. KÁLNÁSI 1998: 5–8). SZABÓ T. ATTILA publikációs listájából jól látható, hogy 1929 és 1931 közt főleg a verses kéziratok témaköréből publikált (vö. 1972: 547). De már 1932-ben helynévgyűjtési adatokat közöl a Magyar Nyelvben a Közép-Szamos vidékéről, 1933 áprilisában pedig a Magyar Nyelvtudományi Társaságban „a helynévgyűjtés jelentőségéről és módszeréről értekezett” (JAKUBOVICH 1934: 123). Aligha véletlen, hogy ugyanakkor CSÚRY is előadott: ő a „Szamosháti szótár” munkálatairól számolt be. Joggal hihetjük, hogy a tanítvány ekkortájt Debrecenben is meglátogatta mesterét. Szerepe lehetett CSÚRYnek abban is, hogy 1932–33 fordulóján a Magyar Nyelvtudományi Társaság egy féléves ösztöndíjban részesítette SZABÓ T. ATTILÁT. Mint emlegette, ekkor alakultak ki jó kapcsolatai a magyarországi vezető nyelvészekkel, akikkel rendszeresen találkozott a pesti Kruzsokban.

CSÚRY népnyelvkutató, tanítványnevelő munkáját szoros figyelemmel követte: a „Szamosháti szótár”-t és „A népnyelvi bűvárlat módszeré”-t megjelenésükkor nyomban ismertette (1972: 549, 550). A példa követésére azonban, vagyis a kolozsvári népnyelvkutatás megindítására csak azután került sor, hogy hat évi távollét után visszakerült Kolozsvárra. A munka kezdeteiről később így írt: „Hat évig voltam távol Kolozsvártól. Mikor 1936 tavaszán az Erdélyi Múzeum levéltárához, tehát ismét Kolozsvárra kerültem, dr. György Lajos biztatására magam igyekeztem híveket szerezni a népnyelvkutatás ügyének. Ilyen célból előadásokat, illetőleg gyakorlatokat tartottam külön a kolozsvári református teológusok és külön az egyetemi hallgatók arra vállalkozó csoportjának. Az érdeklődés itt is változó volt, az eredmény is nagyon csekély (...) viszont két hallgató, Gálffy Mózes és Márton Gyula a népnyelv komoly kutatója lett” (1941: 306–7).

A kolozsvári népnyelvkutató csoport és SZABÓ T. ATTILA akkor került — másodszer — igen szoros kapcsolatba Debrecennel, amikor CSÚRYnek sikerült kiharcolnia, hogy a tanszéke mellé létrehozzák a Magyar Népnyelvkutató Intézetet, és megindulhasson a „Magyar Népnyelv” című intézeti–tanszéki évkönyv. Már az első kötetben, 1939-ben ott találjuk a debrecenieket (CSÚRY, VÉGH JÓZSEF, BAKÓ ELEMÉR, BARTHA KATALIN, BALASSA IVÁN stb.) mellett a kolozsváriak írásait is: SZABÓ T. ATTILA, MÁRTON GYULA, NAGY JENŐ munkáit. A szoros együttműködést külön is méltatja SZABÓ T. ATTILA: „Az igazi szellemi kapocs Csúry és debreceni köre, meg az erdélyi-kolozsvári népnyelvkutatók között akkor teremtődött meg, mikor Csúry többszörös sürgetésére a vallás- és közoktatásügyi minisztérium végre megteremtette Debrecenben az első magyar népnyelvkutató-intézetet, és a rendelkezésre bocsátott szerény évi átalánnyal lehetővé tette, hogy Csúry a más úton szerzett anyagi támogatás felhasználásával is megindítsa (...) a Magyar Népnyelvet. E kiadvány első kötetében írt előszavá-

ban CSÜRY már nyíltan az intézet tagjainak vallotta az akkor még határokon túl élő kolozsvári népryelvkutatókat” (1941: 309).

Tovább erősödött a két kutatóbázis együttműködése 1940-tól, Észak-Erdély visszacsatolásától. A „Magyar Népryelv” második kötete saját munkatársként mutatja be SZABÓ T. ATTILA és NAGY JENŐ tevékenységét (1940: 277, 281). Az 1941-re visszatekintő beszámolóból már CSÜRY halála és BÁRCZI kinevezése mellett arról is értesülünk, hogy „Erdélyi munkatársaink az ismét eredeti helyén működő kolozsvári egyetem és a nemrég alapított Erdélyi Tudományos Intézet keretében dr. Szabó T. Attila egyetemi tanár vezetésével önállóan, bár intézetünkkel továbbra is szoros kapcsolatban folytatják korábban megkezdett munkájukat” (BAKÓ 1941a: 417, az én kiemelésem: S. Á.). Arról is értesülünk, hogy BALASSA IVÁN és IMRE SAMU debreceni gyakornokok kolozsvári tanársegédi kinevezést nyertek; ez az együttműködés további erősítése.

A két kutatóműhely együttműködési terveit a „Magyar Népryelv” 1941-es kötetének bevezetője is jelzi, kifejtve, hogy a visszacsatolt Kolozsvár tudományos intézményeiben bő tér nyílik a magyar nyelvészeti kutatásokra. Ezt és a következő, 1942-es kötetet — CSÜRY BÁLINT terveinek örökösiként — már együtt szerkesztette BÁRCZI GÉZA és SZABÓ T. ATTILA. Az 1942-es, terjedelmes, 482 oldalas kötet szerzőinek jó fele erdélyi, jelezve, hogy intenzív munka folyik mindkét kutatóhelyen. Sajnos azonban, már felsejlik a komor jövő is: az 1942-es évről beszámoló SZABÓ T. ATTILA felemlíti GÁLFFY MÓZES, MÁRTON GYULA, IMRE SAMU és BALASSA IVÁN hosszabb-rövidebb katonai szolgálatra való behívását (1942: 475). A folytatást azonban elsodorta a háború és a nagypolitika. Az évkönyv ötödik és hatodik, áthidaló jellegű (1943–46, 1947–49) sovány kötetében már nem találunk erdélyi szerzőket, SZABÓ T. ATTILA neve is lemaradt a címlodról. BÁRCZINAK sikerült ugyan kiharcolnia, hogy az évkönyvsorozat folytatódjék „Magyar Nyelvjárások” címmel, de a két kutatóműhely szoros együttműködésére többé már nem kerülhetett sor.

Mit kapott SZABÓ T. ATTILA Debrecentől? CSÜRY BÁLINTTÓL, szeretett mesterétől teljes elméleti és módszertani felkészítést a népryelvi búvárlat minden területére vonatkozólag: a szamosháti szótár gyűjtési tapasztalatait, a népi kismesterségek feldolgozásának eljárásait, a hangtani és mondattani jelenségmnográfiák élőnyelvi és történeti összeállítását, a nyelvatlaszok elméleti és kivitelezési módszertanát (a nyelvatlasz kérdését már 1937-ben ott láthatjuk a népryelvkutató intézet létrehozásának tervezetében, vö. BAKÓ 1941b: 37). Mindezt továbbfejlesztve vitte tovább Kolozsváron. BENKŐ LORÁND így fogalmazott: „A magyar nyelvjáráskutatás Csüry Bálint kezdeményezte megújulásának, fellendülésének Szabó T. Attila volt az erdélyi úttörője” (1966: 121). Tíz évvel később IMRE SAMU így értékelt: „A nyelvjáráskutatásban — a szintén Kolozsvárról induló — Csüry Bálint megkezdette törekvéseket klasszikus formájában ő

folytatta tovább a kolozsvári egyetemen, világosan felismerve a nyelvjáráskutatás és a történeti nyelvészet elválaszthatatlanul szoros összefüggéseit. S nevelt fel maga mellett olyan kitűnő szakembereket, akik később e munkálatok élére állva, a nyelvjáráskutatásban — nyugodtan mondhatjuk — iskolát teremtettek Kolozsvárott, s olyan mennyiségű munkát végeztek, amely példátlan a magyar nyelvjárások vonatkozásában idehaza, Magyarországon is” (1976: 246).

De nemcsak kapott, hatott is. Ilyen volt elsősorban a helynévgyűjtés elmélete és gyakorlata. Már 1932-ben cikksorozatban közölt Szatmár megyei helyneveket — miközben még alapvetően doktori témáján, a régi kéziratok énekeskönyvek kérdésén dolgozott. 1933-ban a Nyelvtudományi Társaságban a helynévgyűjtés jelentőségéről és módszereiről adott elő: valószínűleg ennek anyaga jelent meg 1934-ben „A helynévgyűjtés jelentősége és módszere” címmel; akár ezt is beadhatta volna doktori munkaként. A helynévkutatás régóta kiemelt tárgya volt a magyarországi nyelvészetnek, de főleg történeti-etimológiai szempontból, település- és népiségtörténeti indítékokkal. A GOMBOCZ, MELICH, KNIEZSA vonal ismeretében CSÜRY már az élőnyelvi névtani érdekességeket is felmutatta a „Szamosháti szótár”-ban (1935–1936). A rendszertani kérdésekhez azonban teljességre törekvő élőnyelvi adattárakra és azok történeti előzményeinek lehető felkutatására volt szükség: ezt ismerte el és valósította meg SZABÓ T. ATTILA. E felfogás debreceni érvényesülését igazolják BALASSA IVÁN emlékei: „Amikor Csüry Bálint Végh József és Bakó Elemér segítségével elindította a Bihar megyei helynévgyűjtést 1937 nyarán, akkor Szabó T. Attila útmutatójával indulunk el és végeztük a munkánkat. Összesen 43 falu jelenkori és részben történeti anyagát gyűjtöttük össze, és azt a debreceni egyetem Népnyelvkutató Intézetében helyeztük el” (1996: 76, vö. KÁLNÁSI 1998: 57–61).

A háború után nemcsak Debrecen és Kolozsvár hivatalos kapcsolatai szűntek meg, hanem meggyérültek SZABÓ T. ATTILA személyes érintkezései is. Az átélt nehéz évekről így írt: „Az 1944. évet követő főhatalomváltás után is helyemen maradtam. A sztálinizmus idején, 1951–1953 között minden indoklás nélkül eltávolítottak az egyetemről (...). Két évig akkordmunkásként, nehéz anyagi körülmények között az Akadémiai Nyelvtudományi Intézetben dolgoztam” (BALASSA, i. m. 36). Visszatérte után is adódtak tanszéki békétlenségek: a hatalom nemigen fogadta kegyeibe. Magyarországi és külföldi kapcsolatait korlátozták: BALASSA IVÁN említi, hogy „huszonnyolc áven át nem engedték ki Románia határain keresztül, azután is csak ritka kivételként” (i. m. 41). A munkát azonban nem lehetett tőle elvenni: ezek az évtizedek az egyetemi oktatás, tanítványnevelés és a levéltári kutatás, a történeti szókincstár és helynévgyűjtés megalapozásának és kiteljesedésének korszakát jelentették. Közben publikál is: cikkeinek, tanulmányainak száma, színes változatossága lenyűgöző.

1972-ben, amikor végre újra átjöhetett a határon, Debrecenben is tartott előadást az erdélyi magyar nyelvtudományi munkálatokról. Többségünk csak ekkor

találkozott személyesen először vele. Személyisége, hihetetlen tudása, baráti közvetlensége nagy hatással volt mindnyájunkra. Válogatott tanulmányainak, cikkeinek akkor már két vagy három kötete is megjelent, az „Erdélyi magyar szótörténeti tár”-nak még csak az első kötetét szerkesztette. Sokat beszélt hajdani mesteréről, CSÜRY BÁLINTról, velünk együtt kesergett azon, hogy CSÜRY csángó szótárának cédulái a háború alatt elpusztultak. Az enyhültebb légkörben a kapcsolatok lassan kezdtek normalizálódni.

Magam — miután 17 éves „távoltartás” után oktatóként visszatérhettem a magyar nyelvészeti tanszékre — a hetvenes évek közepétől makacsul törekedtem a szomszéd államok magyar nyelvészeti intézeteivel való kapcsolatépítésre. A külföldi kapcsolatokról kért éves beszámolómban ismételten szóvá tettem: a hivatalos „testvéregyetemi” kapcsolatokból (Rostock, Lublin, Iași stb.) szakmailag semmit sem tudunk hasznosítani, nekünk Kolozsvár, Újvidék, Pozsony kellene... Hasztalan. Némi sikerrel kecsegtetett, amikor 1981-re nyelvészeti napokat szerveztünk régi professzoraink, PÁPAY JÓZSEF, CSÜRY BÁLINT, BÁRCZI GÉZA és PAPP ISTVÁN méltatására. CSÜRYhez természetesen SZABÓ T. ATTILÁT kértem fel fő előadónak, s ő szívesen el is vállalta. Közbeszólt azonban súlyos betegsége. Erről utólag (1982. január 28-i levelében) így írt: „szeptember elején felfedezett alattomos betegségem a sír szélére vitt, s ha nagyszerű nagybányai orvosaim sikeresen közbe nem avatkoznak, s vissza nem hoznak Charon ladikjáról, aligha írom meg ezt a levelet... Szép debreceni napjaitokról való elmaradásom fájlalom. Betegeskedésem miatt még az előadás megírását sem végezhettem el. Még egyszer nagyon köszönöm figyelmeteket. Tartsatok meg engem, mint a debreceni egyetem doktorát, jó emlékezetetekben”.

SZABÓ T. ATTILA máskor is emlegette már, hogy Debrecenben, 1935-ben, CSÜRY BÁLINTnál szerzett bölcsészdoktori oklevelet. Az előbbi sorok olvastán határoztam el véglegesen, hogy hivatalos úton kezdeményezem egyetemünk díszdoktori, honoris causa címével való kitüntetését. Az alkalmat a doktorálás ötvenedik évfordulója kínálta, de — ismervén a felső bürokrácia nehézkességét, az előzetes állami hozzájárulás szükségességét — úgy gondoltam, a folyamatot minél előbb el kell indítanom. A tanszéki, intézeti egyetértés alapján 1982. február 12-én a kari tanácshoz fordultam a „Javaslat Szabó T. Attila doctor honoris causa címmel való kitüntetésére” című beadvánnyal.

Ezzel egy csaknem öt évig tartó kálvária kezdődött el, melynek részleteire itt nincs mód kitérni (valamivel bővebb ismertetését lásd SEBESTYÉN 1990). A kari és egyetemi tanács egyetértése, sőt a minisztérium jóváhagyása már 1982 tavaszán megszületett. A külügyi szakasz, a román állami szervek előzetes hozzájárulásának megszerzése sok éves aktatologatásba került, a részletei kideríthetetlenek maradtak. Tartani lehetett attól is, hogy a román szervek sürgető „zaklatása” esetleg azzal a következménnyel járhat, hogy a Szótörténeti tár megindult soro-

zata fog „késedelmet szenvedni”. A kitüntetés „kockázatának” vállalásáról Ádám fiával is beszéltem. Ő ezt írta 1982. május 24-én: „Édesapámnak eljuttattam a Tőled kapott díszdoktori előterjesztést, biztosan ez is új lendületet ad nem könnyű munkájában. Erősen szükség van manapság az ilyen jellegű támogatásra. Hadd érezze, nincsen egyedül.” Az elhúzódó folyamatról sokszor csak célozgatva írtunk egymásnak. Először 1982. május 19-én írt levelében igazolta vissza a kérdést: „Nagyon meglepett Ádám útján küldött üzeneted (...). A tervbe vett újabb esemény azért jelent különlegesen kiemelkedő mozzanatot az életemben, hiszen magam a doktorátust is a debreceni Egyetem től kaptam csaknem fél évszázaddal ezelőtt. Baráti buzgólkodásodért fogadd hálás köszönetemet” (kiemelés az eredetiben: S. Á.).

Az ötvenedik évfordulóra, 1985-ig nem sikerült a román illetékesek egyetértését megszerezni, így a tervezett avatás elmaradt. 1985. február 19-i levelében így írt róla: „Igazán sajnálom magam is, hogy nem tudtam lejutni Debrecenbe, abba a városba, amely annak idején hivatalos elismerésével kutatóvá kötelezett el, és most újabban olyan nem várt megtiszteltetésben részesít. Sajnálatos valóban, hogy a jó szándék ilyen és éppen ilyen mérvű akadállyal találkozik. De hát megérettünk mi ilyen és még ilyennebb dolgokat is” (az én kiemelésem: S. Á.).

Végül, amikor 1986 nyarán megírta, hogy szeptemberben átjön Magyarországra, rektori egyetértéssel kihallgatást kértem Köpeczi Béla minisztertől. A zöld fényt a minisztérium nemzetközi kapcsolatok főosztályától szeptember végén kaptuk meg: „Kedves Csikai elvtárs — Tájékoztatom, hogy a Külügyminisztériummal történt egyeztetés alapján egyetértünk azzal, hogy a Kossuth Lajos Tudományegyetemen díszdoktorrá avassák Szabó T. Attila romániai magyar nyelvészt. Egyben azonban kérjük, hogy az eseményre a nyilvánosság mellőzésével kerüljön sor, tehát arról a hírközlő szervezet, illetve külföldi képviselőket ne tájékoztassanak” (B. R. főosztályvezető). Tehát kvázi titokban.

Jellemző SZABÓ T. ATTILA szelíd bölcsességére, hogy ezt a lehetőséget már korábban felvetette egy 1986. február 1-jén kelt levelében: „Ami a másik, személyes dolgot illeti, azt hiszem, le kellene véglegesen mondani az ünnepélyes formákról, és csendben, észrevétlenül intézni el a dolgot. Magam amúgy is az elvonultság embere vagyok, s nem szeretem a rivalda-fényt.”

Így került sor végre 1986. október 29-én az egyetemi tanács és néhány meghívott szakember jelenlétében a *honoris causa doctor* oklevél átadására a Kossuth Egyetem tanácstermében.

SZABÓ T. ATTILA díszdoktori kitüntetése — a formát nem tekintve — méltó megkoronázása volt az őt Debrecenhez fűző kapcsolatnak. Az együtt töltött néhány nap emlékezetes szakmai és emberi élmény maradt minden résztvevő számára. Még nem tudtuk, hogy utoljára látjuk. A hozzám írt utolsó levelét 1987. január 15-én keltezte, benne újra kitér avatására is: „Nagyon kellemes emlékek-

kel gondolok vissza arra a kedvességre, amellyel mindannyian, az élen veled, fogadtatok, és feledhetetlen emlékké tettétek számomra az ott töltött futó időt. A nyíregyházi kirándulás is régi vágyam volt. Kérlek, add át Mező Andrásnak meleg baráti üdvözlőmet. Az ott tapasztalt figyelem és kedvesség kellemes emlékként él bennem.” (Azóta, sajnos, már Mező András sincs köztünk.)

Befejezésül engedjenek meg néhány személyes vonatkozást. SZABÓ T. ATTILA nevét és munkásságát akkor fedeztem fel, amikor 1954-ben szatmári szülőfalum földrajzi neveinek feldolgozását választottam szakdolgozati témámmal: tőle tanultam a gyűjtés és feldolgozás, névfejtés módszertanát (vö. 1955). Másfél tucatnyi kézzel írt levelét máig őrzöm (1968–1987). A fentebb említett 1982-es meghívás után elvállalta 1986-ban a Csűry-centenáriumon való előadást is: ez útlevél-nehézségek miatt hiúsult meg. Hálás vagyok a sorsnak, hogy a díszdoktori kitüntetés mégiscsak sikerült. Utólag az is jó érzéssel tölt el, hogy amikor az OTKA nyelvészeti szakzsűrijének elnöke voltam (1998–2001), sikerült elérnem, hogy ne csak a szorgalmazott nyelvelméleti témák kapjanak kutatási támogatást, hanem olyan adattár jellegű munkák is, mint az akadémiai nagyszótár (Lipták András akkori OTKA-elnök egyetértésével négy év alatt 26 milliót), illetőleg SZABÓ T. ATTILA erdélyi történeti helynévgyűjtésének szerkesztése és kiadása is, HAJDÚ MIHÁLY témavezetésével.

Talán kitetszik a fentiekből: sok vonatkozásban SZABÓ T. ATTILA tanítványának tekintem magam. Ezért is van rám nagy hatással a következő gondolata: „Az egyetemi tanárnak sok h a l l g a t ó j a , de kevés t a n í t v á n y a van. Olyan pedig, aki egy életre tanul tőle, akár tudást, akár emberi magatartást, és aztán hálás is, sőt hálája kifejezésére nem sajnálja a betűt, a szót, az olyan meg éppen fehér holló számba megy” (1981: 225, kiemelés az eredetiben: S. Á.). Bár csak mindegyikünk találkozna ilyen madárral!

SEBESTYÉN ÁRPÁD

Irodalom

- BAKÓ ELEMÉR (1941a): A Debreceni Egyetemi Magyar Néprajzkutató Intézet működése az 1941. évben. *Magyar Néprajz* 3: 415–20.
- BAKÓ ELEMÉR (1941b): Csűry Bálint élete és munkássága. *Magyar Néprajz* 3: 7–38.
- BALASSA IVÁN (1996): *Szabó T. Attila (1906–1987). Erdély nagy nyelvtudósa*. Bp.
- BENKŐ LORÁND (1966): Szabó T. Attila hatvan éves. *Magyar Nyelv* 62: 119–22.
- CSŰRY BÁLINT (1935–1936): *Szamosháti szótár I–II*. Bp.
- IMRE SAMU (1976): Szabó T. Attila hetven éves. *Magyar Nyelv* 72: 245–8.
- JAKUBOVICH EMIL (1934): Titkári jelentés 1933-ról. *Magyar Nyelv* 30: 123–5.
- KÁLNÁSI ÁRPÁD (1998): *Fejezetek a Csűry-iskola történetéből*. Debrecen.

- SEBESTYÉN ÁRPÁD (1955): Földrajzi nevek Gacsályból. *Acta Universitatis Debreceniensis de Ludovico Kossuth Nominatae. Tom. II.* Bp. 55–69.
- SEBESTYÉN ÁRPÁD (1990): Szabó T. Attila a Kossuth Egyetem díszdoktora. *Magyar Nyelvjárások* 28–29: 71–80.
- SZABÓ T. ATTILA (1934): A helynévgyűjtés jelentősége és módszere. *Magyar Nyelv* 30: 160–80.
- SZABÓ T. ATTILA (1941): Az újabb erdélyi népnyelvkutató munka kezdete. *Magyar Népnyelv* 3: 305–13.
- SZABÓ T. ATTILA (1942): Az erdélyi Tudományos Intézet Magyar Nyelvészeti Osztályának 1942. évi munkája. *Magyar Népnyelv* 4: 475–9.
- SZABÓ T. ATTILA (1972): *Nyelv és múlt. Válogatott tanulmányok, cikkek III.* Bukarest.
- SZABÓ T. ATTILA (1981): *Nyelv és irodalom. Válogatott tanulmányok, cikkek V.* Bukarest.
- SZABÓ T. ATTILA (1988): Szabó T. Attila vallomása életéről, munkásságáról, a nyelvtudományról. *Magyar Nyelv* 84: 258–70.